

לא עליך המלאכה לגמור נבנים עם מסכת אבות 2

1 לא עליך המלאכה לגמור - אבות פרק ב - משנה טו-טז

טו. רבי טרפון אומר, היום קצר והמלאכה מרבה, והפועלים עצלים, והשקר הרבה, ובעל הבית דוחק:

טז. הוא היה אומר, לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין לבטל ממנה. אם למדת תורה הרבה, נותנים לך שקר הרבה. ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך. ודע מתן שקרן של צדיקים לעתיד לבא:

2 לא לדחוק את השעה - ערובין יג:

וכל הדוחק את השעה שעה דוחקתו וכל הנדחה מפני שעה שעה עומדת לו

3 רש"י - הדוחק את השעה - מתיגע להעשיר ולהתגדל ורואה שאינו מצליח ואעפ"כ חוזר והולך למרחקים ומכניס עצמו לגבוהות: **שעה עומדת לו** - לאחר זמן עתידה לעמוד לו שעה מצלחת: (בניהו בן איש חי)

4 לכל אדם מוכנה השעה שלו בזמנה המתאימה - עין איה סימן שנ

כל אדם המוכן לפעול גדולות הוא חש בנפשו איזה כשרון פנימי לזה, וזה הכשרון מעורר אותו לבא למטרתו, להוציא מן הכח אל הפועל. אבל האדם יוכל להרגיש את תכונתו ג"כ ע"פ הכנה שיש לו לאיזה מעלה, אע"פ שלא הוציאה מן הכח אל הפועל, אלא שהוא מוכן לזה וצריך ע"ז זמן שיוציא את הכנתו יפה אל הפועל, ואז יהי' מוכן למה שהוא חש בנפשו. / ע"כ אם יהי' דוחק את השעה, לבא למה שחש לה בנפשו הכנה והוא עדיין לא השלים חוקו, ואז באמת אינו ראוי עדיין לאותה המעלה, ע"כ יזדמנו לו על דרכו פגעים ומכשולות. / כי בהשגחת השם ית' ישמר הכלל מהנהגה שאינה הגונה להם. / אבל הנדחה מפני השעה, הוא מרגיש שהוא אמנם מוכן לפעול ולהנהיג, אבל עם זה חושד את עצמו שהרגשתו בעצמו באה לו בגלל תכונת נפשו בתור הכנה, ושמה עדיין לא השלים חוק ההכנה היא להוציאה אל הפועל כראוי, הוא יוסיף שלימות לשלמותו, כן תרבה אושרה של הנהגתו להצלחת הרבים, ותהי' שעה עומדת לו, כי הדבר המוכן לרבים יצלח בחפץ ד', ועין השגחתו הגדולה מאד בענין כללי עוד ביתר שאת מענין פרטי.

5. תמונות מרבי נחמן – לא לדחוק את השעה - חיי מוהר"ן

תל. היועץ אינו דוחק לקבל את עיצותיו

אין דרכו ליעץ את האדם ולגזר עליו בדוקא שיעשה דוקא כמו שהוא מצוה רק הוא מיעצו בדרך עצה טובה אם יעשה ואם לאו לאו. אף על פי שרצונו שיעשה כן אף על פי כן אין דרכו לדחוק על שום דבר שיהיה דוקא כן אלא אם יהיה והיה ואם לאו לאו. ויש לי כמה טעמים על זה. גם אני יודע, שכל טובות עולם הזה אין טובתו שלמה וכל טובה מטובות עולם הזה מכרח שיתגלגל ממנה איזה דבר שאינו טוב. כי אי אפשר שיהיו טובות עולם הזה שלמות לגמרי על כן אינו רוצה לגזר ולדחוק את האדם שיעשה דוקא כרצונו פן בסוף, כשיתגלגל איזה דבר לא טוב מזה יתרעם עליו שעל ידי עצתו בא לו זאת. וכן בכל דבר אינו דוחק את השעה שיהיה דוקא כן. ואפילו על המשרת אינו יכול לדחוקו שיעשה דוקא תכף את מה שצריך לעשות. ואמר אז בתחלת שיחה זאת, אני חזק בכל הדברים שלי. כי בכל דבר ודבר מהדברים שלי יש לי כמה טעמים. וגם בזה אני חזק מאד מה שאני גוזר על האדם שיעשה דוקא כפי"ל כי יש לי כמה טעמים על זה וגם אני יודע שכל טובות עולם הזה וכו' כנזכר לעיל

תלא. נסיון לישון בכוח מרחיק את השינה - דוגמא גם בעניינים אחרים

מי שרוצה לישון ואינו יכול לישון העצה לזה לבל להכריח עצמו כל כך לישון. כי כל מה שמכריח עצמו יותר לישון מתגבר עליו ביותר מניעות השנה. וענין זה גם בכל הדברים שבעולם לבל להכריח עצמו ביותר. כי כל מה שמכריחין עצמו ביותר לאיזה דבר מתגבר עליו ביותר ההפך דיקא. ואפילו בעבודת השם צריכין לפעמים זאת לבל להכריח עצמו יותר מדי אף על פי שבאמת צריכין להיות זריז גדול מאד לקדש עצמו כראוי ולזכות לעבודת השם בשלמות במהירות גדול ואסור להניח מיום לחברו כלל, כי אין העולם עומד כלל אפילו כהרף עין ועל כן כל מה שיכולין להתגבר לעשות איזה דבר בעבודת ה' צריכין לעשותו מיד דיקא בלי אחר ועכב כלל, אפילו רגע אחת כי מי יודע כמה מניעות ועכובים והרהורים יהיה לו בשעה האחרת כי אין להאדם בעולמו כי אם אותה השעה ואותה הרגע בלבד. אף על פי כן לפעמים כשרואין שמתגברין ומכריחין עצמו לאיזה דבר ואינו עולה בידו. צריכין לפעמים להמתין ולבלי לפל בדעתו מזה ולבלי לבלבל דעתו כלל במה שאינו זוכה לאותו הדבר. וימתין קצת עד שתבוא עתו. ואי אפשר לבאר דבר זה בכתב כלל. ורבנו זכרוננו לברכה היה בדבר זה חדוש נפלא מאד כי היה זריז בתכלית הזריזות שלא היה דגמתו בעולם וכל דבר שיהיה צריך לעשות אפילו בעניני עבודות גשמיים שהם צרכי האדם היה עושהו בזריזות נפלא מיד דיקא מכל שכן בעבודת השם. ואף על פי כן היה מתון גדול כשראה שאינו עולה בידו היה מתון מתון. רק שצריכין להתגעגע ולכסף להשם יתברך תמיד גם בעת שאין עולה בידו עבודת השם כראוי. ולבלי ליאש עצמו כלל משום דבר. ותכף כשהשם יתברך עוזר והוא יכול לחטף איזה דבר שבקדשה יעשהו מיד בזריזות גדול. ואי אפשר לבאר דבר זה בכתב. והמשפיל החפץ באמת יבין מזה קצת עצות לעבודת ה'